

עין משפט נר מצוה

כ ב א ג מ י פ ע ו ט
ט ו י כ ל ז ח ט ט כ ט כ
ל ה ט ו ש ע ח מ י ק
פ ק ר
כ ד ה ח ט י ט ו פ ו ט ש
ט ו י כ ל ז ח ט ט כ ט כ
ט ו ש ע ח מ י פ ע ו ט
כ ב א ג מ י פ ע ו ט
ט ו י כ ל ז ח ט ט כ ט כ
ט ו ש ע ח מ י פ ע ו ט
כ ב א ג מ י פ ע ו ט

ל.א. פרק שלישי בבא בתרא

גליון הש"ס

נמראה של אבותי שלקחה
מאבותי. עין לקמן דף נג
ע"פ תוספות ד"ה דברים:

מוסף תוספות

א. שאילו לא השיב לו כלום עד שראה שטרו היה כאן מינו אבל כבר טען שלקח מיקב קודם שראה שטרו של זה והאין היה לטעון באותה שעה מיך זבינתה והוא לא ראה זכות ואילו אין לו בה כלום ויבא מי שמכרה לו ויציגנה ממנו והאין יניח הודא מפני הספק אן זה מינו. **תוס'.** ב. דהא אמרין בסוגיא דקיימא אהך עובדא ומודו נהרדעי היבא אדיל של אבותי שלקחה מאבותיך דטעון וחזור וטעון וכו' חזרו וטעון מאי מהני הא מהבחי ליה סהוי אלא ודאי שבחיהו הדימי סהם דשל אבותי של מערער היתה עסקינן. ג. דאמרינן מתוך הלשון א"פ"ם שהוא בעצמו יכול לתקן שנתנויו אן לא טענין ליה כי היכי דאמרינן לקמן (ע"ג) דלא טענין ואלתמא נטשו משום דלא שכיח א"פ"ם שהוא יכול לטעון כן. **ש"מ** ט"ס מ"ז ה"ט"ש. ה. וצ"ע דחידושיה לאו פסוליה הוא אלא וכו' [ה]תירוש הוא, דספק על אלו יתור מאלו וכו', ז. כיון דחידוהו בהו רוממו אן לו אלא מה שמצינו בו. **מג"ן**. ו. דכיון דאכשרניהו רבון, לכל מילי אכשרניהו. **מג"ן**. י. שהם שני עריות הלוקות על שני חיובין הלוקות דבגניבה מהיבא קרן ופסל ובטבחה ארבעה והמשא ר"ע"ב. יא. ו[ה]כל זה ערות אחת היא וערות שנכתלה מקצתה נכתלה כולה. **רש"י**.

אבל שית אין לך מוחאה גדולה מזו: ^(ז) זה אומר של אבותי ^(ח) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא והאי אייתי סהדי דאכלה שני חוקה ^(ט) אמר רבה מה לו לשקר אי בעי א"ל מינך וזבנתה ואכלתיה שני חוקה ^(י) א"ל אביי ^(יא) מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן הדר א"ל אין דאבהתך היא וזבנתה ^(יב) מינך והאי דאמרי לך דאבהתי דסמך לי עלה כדאבהתי טוען וחזור וטוען או אין טוען וחזור וטוען עולא אמר ^(יג) טוען וחזור וטוען נהרדעי אמרי אינו טוען וחזור וטוען ^(יד) ומודי עולא היבא דא"ל של אבותי ולא של אבותך דאינו טוען וחזור וטוען ^(טו) יהיבא דהוה קאי בי דינא ולא טען ואתא מאבראי וטען אינו חוזר וטוען מאי טעמא מענתיה אנמריה ומודו נהרדעי היבא דאמר ליה ^(טז) של אבותי שלקחה מאבותיך דחוזר וטוען ^(יז) יהיבא דאישתעי מילי אבראי ^(יח) ולא טען ואתא לבי דינא וטען דחוזר וטוען מאי טעמא עביד איניש דלא מגלי מענתיה אלא לבי דינא אמר אמימר אנה נהרדעא אנה וסבירא לי דטוען וחזור וטוען והלכתא טוען וחזור וטוען: זה אומר של אבותי ^(יט) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה ואכלה שני חוקה והאי אייתי סהדי דאכלה שני חוקה אמר רב נחמן יאוקי אכילה לבהדי אכילה ואוקי ארעא בחזקת אבהתא א"ל רבא ^(כ) הא עדות מוכחשת היא אמר ליה נהי דאייתכחש באכילתה באבהתי

ולא טען. תיקון דברים הראשונים אלל אחר שילא נצית דין חזר לז"ד ומיקן דבריו הראשונים חזרו וטוען היבא דמכחשן קת: **ענפיהם אגמריה**. ארבינו וקרובי: **ומודו נהרדעי**. בזה טען מתחילה של אבותי חזר וטען של אבותי שלקחה מאבותיך דחוזר וטוען ומימון דאינו עוקר דבריו הראשונים כלל אלא מוסף עליהן וכיון דהחזיק בה שלש שנים מוקמינן לה צדיה דחוקה שיש עמה טענה היא דמה לו לשקר דאי צעי אמר מינך וזבנתה ואכלתיה שני חוקה כי אמר נמי של אבותי שלקחה מאבותיך מהימן. **ואע"ג** דגבי יורש קיימא לן לקמן צפירקין [מ"ח]. דאין לך טענה מאחר שהחזיק בה שלש שנים היבא של אביו אכל ראה צעי שהחזיק בה אביו יוס אחד הכא אין לך צדיה עדים שהחזיק בה אביו כלל שהרי זה טען טענה גמורה וחוקה שיש עמה טענה היא: **ומודו נמי נהרדעי כל היבא דאישתעי מילי מאבראי לבי דינא**. קודם שטען כלום צ"ד ולא טען מה שהוא טוען עכשו צ"ד ואתא לבי דינא ^(כא) לטעון טענות שעוקרות לגמרי את הראשונות דחוזר וטוען: **דלא מגלי טעניהם**. שלא ילמד מהן ש כנגדו יתן לבו מתחלה קודם שיצאו לבית דין להשיב עליהם וכן הלכה. ^(כב) טענות עצמאם אכל טען צפירוס בפני עדים מוח ^(כג) חייב אני מנה לפלוגי הרי הודה לי ושזו אינו יכול לכפור צ"ד: **וסבירא לי דחוזר וטוען**. כלומר אנה נמי נהרדעי אנה ופליגנא עלייהו דנהרדעי: **והלכתא חוזר וטוען**. תיקון לשון הראשון אע"פ שמכחשם קת הואיל ואינו עוקר לגמרי כדלעיל: **וזה אומר של אבותי**. ואכלתיה שני חוקה אותן שלש שנים שאתה טוען אני אכלתיה ולא אתה: **והאי אייתי סהדי דאכלה שני חוקה**. אותן שלש שנים עלמנן שהעידו אלו הראשונים עליהם וצאו אלו הראשונים: **עדות שניה של אכילה** והרי מכחשים עליהם אז זה אכל עדות דלכתה דלא אתכחשת עדותן קיימת ומוקמינן צדיה: **הא עדות מוכחשת היא**. כיון דהני צ' כמות מוכחשות או את זה אחד מהן פסולה לכל עדות שצעולם ואחרי שאין לצרר איוו הפסולה תיבטל עדותן לגמרי: **דלכתה**

לבי דינא וטעין טענה אחרתי דבעי למיפטר נפשיה דאינו חוזר וטוען: של שקר: ומודו נהרדעי ויבא דאמר ליה מעיקרא של אבותי שלקחה מאבותיך ולחזר חזר אן דאמרינן וכו' וטוען וחזור וטוען דטען טענה אשונתה היא: אמרביא חזר לבית דין בפני שאר אנשים ולא טען בפניהם מה שהיה טוען כפי דין: אמר אמימר אנה נהרדעי טענה דלעיל אלא סבירא לי דטוען חזר וטוען ובלבד שהיה טוען מעין טענה ראשונה. אוקים עדי אכילתה בהדי עדי אכילתה הואיל דמכחשין אלו את אלו באכילה ולא תסמךך על עדי חוקה: ואוקי ארעא בחזקת האי דאיתיה עדים דאבותיו הוה: **הא עדות מוכחשת היא**. דכבר אייתכחש דאין סהדי אמרי רבא אכילה שני חוקה: היא.

זה אומר של אבותי. היה הקרקע והרי היא שלי זה אומר כו'. עובדא הוה כדמוכח לקמיה: אמר רבה מה לו לשקר. לזה המחזיק צמאי דטוען דשל אבותיו וירשה מהם אי צעי אמר כו' והלך צמאי מינו מהימנינן ליה: אמר ליה. תלמדו אבי מה לי לשקר כו' כלומר על ידי האי מינו דמה לי לשקר לא יזכה צרקקע שהרי עדים מכחשים את דבריו שאומרים דשל אבותיו צלדך היא וגם טענה אינה כלום שהרי אין עמה טענה כי אם טענת שקר. והלכה כצ"ע שהרי רבה הודה לו כדמוכח ואזיל: **הדר א"ל אין כו'**. דמשום שהיו מפסקין אותו כצ"ע הונך לחזור ולטעון כן. ליקא נמי דקאמר גמרא אמר ליה צ"ע נמי קאמר צ"ע אמר: **הדר א"ל הוה לצימא עדי חוקה לאדמיך ^(כא) דסמך ^(כב) ענה כדלכתה**. היימא לוקין ומזבנת על קרקע זו כאלו היא של אבותי לפי שהחזיק בה צפוי וצדעים וקניניה מאבותיך. וצעי גמרא טוען וחזור וטוען יכול אדם לטעון צ"ד וטוען וחזור וטוען טוען הוא צ"ד ליה מה שהוא רוצה וחזר וטוען ולקח את דבריו טוען קמא לאו דאמי הדא לא פליגי א"ל אמר בחזור וטוען ה"ק: ^(כג) וטען חזרו וטוען כ"ל ליה אינו חוזר וטוען שהרי סהוי את דברים הראשונים ה"ק: ^(כד) מ"ה ויודה עולא א"ל: ^(כה) ד"ה ומודו נמי נהרדעי וכו' לבי דינא וטען טענות: ^(כו) ד"ה דלא מגלי וכו' וה"מ דטוען דטען טענה נלמנא אכל טען: ^(כז) תוס' ד"ה מה לו וכו' דקאמר דמודו נהרדעי: ^(כח) בא"ד דאמרינן לקחה מאבותיך מנשט דטוענין לוקים: ^(כט) וצ"ע אמר וכו' ולנשט דיהי טענה דלכא הובא משום דעד וזמם מיהו הוה ואין לך בו אלא:

מוסף רש"י
האי אייתי סהדי דאבהתיה היא. עדי יוס מוחם ומעולם לא נמנן לאתווי על זה השני (קשה לנאור) מה לו לשקר. לא שיש לו עדי חוקה נמצא דטען דשל אבותי היא, אי צעי הוה א"ל להא שיש לו עדות וזו אבות מין וזבנתה ואכלתיה שני חוקה הלך מינו דלמי טען שני וזכה טענה זו והוא לא משטע לטעון כי טען נמי של אבותי אע"פ דמכחש על עדים מהימן (ט"ז). מה לי לשקר במקום עדים אי אמרינן כלומר לא טענה שלש טענות, כן וזו אמר של אבותי ואתה רוצה לקיימה על ידי מה לי לשקר וטענה זו מכחשת עדים כי היבא, לא מהימנינן ליה. שהרי הדין מעידים שטענתו שקר והאין קיימתה על ידי מה לי לשקר, הלא ודאי משקר הוא וחוקת תלש שנים אינה כלום דהויה לה חוקה שאין עמה טענה, והכי הלכתא (ט"ח).

רבינו גרשום

אמר רבא למה לו לשקר להאי מחזיק אי בעי למיטר ליה מינך וזבנתה ואכלתיה שני חוקי הואיל שיש לו עדים שאתה שני חוקה ולא מצי אינש מכתש ליה: מה לו לשקר במקום עדים. היבא דבעי מעידים דשל אבותיו והוא דאין חזר וטען ומינך וזבנתה והיא דקאמרי דאבותי הוה דסמך עלה כדאבהתי כלומר מוכחט וסמך היחי עליה כמו שאם היתה של אבותי מאחר שקניניה מוח: טוען חוזר וטוען אי לא. כלומר מאחר שטען וחזלה טענה אחת וירשה שבות דין וריבן לחיבי באותה טענה וחזר ורצה לטעון טענה אחרת יכול א"ל. עולא אמר. כל כי האי נוטא שטוען מעין טענה ראשונה ומתקנה ואינו מכחשה מהכל יכול לחזור ולטעון ולא אמרינן הואיל שטען שוב אינו טוען: ומודי עולא. לנהרדעי היבא דאמר מעיקרא של אבותי היה ולא של אבותיך דחזר וטוען ואמר אין דאבתך היא וזה דאמר של אבותי דסמך לי עלה כדאבהתי דאינו טוען וחזור